

BÖRTÖNRŐL ÁLMODOM MOSTANÁBAN

Regényrészlet

GION NÁNDOR

Péntekig nem álmodtam semmiről, így hát börtönről sem, nem izgultam túlságosan a bírósági idézés miatt, hiszen csak egy rozoga kerékpár eltulajdonításáért vádoltak bennünket, tulajdonképpen ebben is majdhogynem ártatlanok voltunk, Istentéző Dániel azonban gondterheltnak látszott, és furcsamód akkor derült fel az arca, amikor beléptünk a bírósági épületbe. Mert ez a bírósági épület derűs volt, ami azt hiszem, elég ritka eset az efféle intézményeknél, ez azonban határozottan derűs volt, tágas előcsarnokkal, széles folyosókkal, hatalmas ablakokkal, melyeken keresztül még a halvány, téli napfény is majdnem ragyogónak látszott. Egy széles folyosón ballagtunk végig, az ablakok előtt faládákba ültetett, magas pálmafák álltak, a pálmafák levelei tisztán és fényesen zöldelltek, ami szintén ritkaság az ilyen folyosókra rakott növényeknél. Később megtudtam, hogy éppen ebben az időben a bíróság két új takarítónőt vett fel próbaidőre, és ezek nagyon igyekeztek a munkával, hetente háromszor lemosták a pálmafák leveleit, és egyáltalán mindent tisztán tartottak, aztán amikor felvették őket rendes munkaviszonyba, gyorsan elkanászkodtak, nem törődtek többé a pálmafákkal, amiről én is megbizonyosodtam, mert hónapok múltán, amikor ismét a bíróságra kerültem, a pálmalevelek éppen olyan porosak voltak, mint mindenütt, a világ összes folyosóján. De ekkor még nem tudhattam, hogy ez lesz a pálmafák sorsa, majdnem vidáman lépkedtem a nagy tisztaságban, a folyosó jobb oldalán, a pálmafákkal szemben csontszínű ajtók sorakoztak, az ajtók mellett néhol ideges emberek üldögéltek a kirakott székeken, és várták, hogy beszélítsák őket az ajtók mögé, ahol majd elintézik ügyes-bajos dolgaikat.

— Keress egy becsületes képű parasztembert — mondta Istenfélő Dániel. — Bizonyára lelógó, ősz bajusza van, és fekete kalapot hord a fején. Ő az, akinek kölcsönvettük a biciklijét, és most mereven ül az egyik széken, kicsit dühös, mert ilyen jelentéktelen ügy miatt elrángatták a tavaszi mezei munkáktól, de azért miránk nem haragszik igazából.

Istenfélő Dániel tehát megnyugodott, amint ilyen magabiztosan jellemezte felperesünket, becsületes képű parasztembert viszont sehol sem láttam, így hát a tizennyolcas ajtót kerestem, mert ebbe a szobába szólt az idézésünk. A tizennyolcas ajtó mellett sem becsületes képű parasztember ült, hanem két nő; egy gyomorhajos kinézésű, fonnyadt arcú és nagyon rossz kedvű, középkorú asszony, szűk télikabátban, mellette pedig egy szép, fiatal lány, aki kíváncsian ránk nézett, de aztán gyorsan félrefordította a fejét. Megálltunk az ajtó előtt, aztán én leültem a kíváncsi és szégyenlős lány mellé, aki mint ha el is pirult volna egy kicsit, Istenfélő Dániel pedig a másik oldalon a gyomorhajos asszony mellé ült, aki nem pirult el, csak egy árnyalattal rosszkedvűbb lett.

— Először van itt? — kérdeztem a fiatal lányt.

— Először — mondta, és most szemmel láthatóan elpirult.

— Többször is el kellene ide jönnünk — mondtam. Kellemes, derűs hely ez a bíróság. Különösen a pálmafák szépek. Maga is szereti a pálmafákat?

— A diófákat jobban szeretem — mondta a lány.

— Van egy festő barátom — mondtam —, állandóan diófákat fest. Gyönyörű diófákat. Ha akarja, egyszer elvezetem hozzá, és megnézzük a képeit.

A rosszkedvű asszony rám villantotta a szemét, és szigorúan azt mondta:

— A lányom nem jár senkivel sem képeket nézni.

— Kár — mondtam. — A barátom nagyon tehetséges festő.

Ezután elhallgatott mindenki, de én nem hagytam elbátortalanítani magam, megkérdeztem a lánytól:

— Maga miért van itt?

A lány helyett az anyja válaszolt:

— Mi károsultak vagyunk, kérem. Valami városi tekergők elopták a lányom biciklijét, és most a tárgyalásra jöttünk.

Nyeltem egyet, Istenfélő Dániel meg csöndesen azt mondta:

— Attól tartok, hogy mi voltunk azok a városi tekergők. De higgye el, nem rossz szándékkal tettük.

Az asszony felugrott a székről, és felrántotta mellőlem a lányát is.

— Szóval maguk miatt hurcolnak meg bennünket! — kiáltotta, és összeráncolta az egész arcát.

— Visszakapták a biciklit, vagy nem? — kérdeztem.

— Visszakaptuk, de... meghurcolnak bennünket.

Istenfélő Dániel sóhajtott, és kétségbeesetten széttárta a karját.

— Miért van az, hogy egyes falusi asszonyok állandóan úgy járnak a világban, mintha valami förtelmes bűz facsarná az orrukat? Talán a sok háziállattól?

— A piaci kofák is megsavanyodnak néha — mondtam. — Amikor nem kelendő a portékájuk.

— Ne állj velük szóba! — mondta az asszony a lányának, és hátat fordított nekünk.

Amúgy sem szellemeskedhettünk volna tovább, mert kinyílt a tizenyolcas szoba ajtaja, és egy kerek arcú nő beszólította Istenfélő Dánielt és engem. Mentünk a nő után, aki kellemesen kövérkés volt, megítélésem szerint legalább két gyermeket szült már, de lehet, hogy szándékában áll megszülni a harmadikat is.

Bent egy széles asztalnál egy másik nő ült, ő volt a bírónő, aki pedig behívott bennünket, a gépírónő.

— Úgy látszik, ma egész nap nőekkel leszünk körülvéve — mondta csöndesen Dániel.

— Zavarja ez magát? — kérdezte a bírónő.

— Nem — mondta Dániel. — Maga egyáltalán nem zavar. És a tisztára mosott pálmalevelek is nagyon szépek.

Nem csodálkoztam, hogy Istenfélő Dániel ilyen szabadszájúan beszélt. A bírónő szemüveges, sötét hajú nő volt, olyan volt, mint egy jószágos tanítónő, akihez szeretnek iskolába járni a gyerekek.

— Vicces kedvében van — mondta a bírónő Dánielnek. — Pedig fél órán belül akár hat hónap börtönt is kaphatnak.

— Miért? — kérdeztem bambán. Aztán gyorsan befogtam a számat, és kissé riadtan szétnéztem az irodában. Afféle kisebb tárgyalóterem volt ez, bírói és gépírói asztallal és két sor székkal. Ilyen helyen tényleg elítélhetik az embert akár hat hónapra is. Istenfélő Dániel is elhallgatott.

— Maguk kerékpárt loptak — mondja a bírónő igen hivatalosan, de én még mindig bíztam a jószágában. — Aláírták a jegyzőkönyvet.

— Engedje meg, hogy megmagyarázzuk — kérlelte Dániel, mert ő sem szeretett volna fél évig börtönben ülni.

— Üljönnek le — mondta a bírónő.

Leültünk az első sorba, és őszintén elmondtuk, hogy mi történt mindenszentek éjjelén abban a tetves faluban. Aztunk és fáztunk,

nem tudtunk hazautazni, meglovasítottunk egy kerékpárt, és furi-káztunk vele, azt akartuk, hogy a rendőrök bevigyenek bennünket a börtönbe, hogy megmelegedjünk egy kicsit, be is vittek bennünket a börtönbe, ahol ugyan hideg volt, de legalább nem áztunk, ellenben majdnem a nyakunkba varrtak egy gyilkosságot, és természetesen ijedtünkben aláírtuk a jegyzőkönyvet a kerékpárlopásról.

Úgy láttam, a bírónő megértett bennünket, és együtt érez velünk, de azért megint azt mondta:

— Hat hónapot kaphatnak. Attól függ, mennyit ér a kerékpár. Ha a tulajdonos azt állítja, hogy a kerékpár értéke meghaladja a harmincezer dinárt, kénytelen leszek hat hónapra ítélni magukat.

— Egy rokonszenves, fiatal lány a tulajdonos -- mondta Dániel.
— Ő nem fog bezáratni bennünket. De az anyját ne engedje be, mert akkor végünk van. Állandóan büzt szimatol a levegőben.

Beszóltották a fiatal lányt, a rosszkedvű, ráncos, falusi asszonyt, aki maradt. A lányt Kovács Júliának hívták, ezt most tudtuk meg, és megint kipirult az arca, ahogy megállt mellettünk, a bírónővel szemben. A bírónő őt is leültette, én meg a fülébe súgtam:

— Huszonötezer dinárt mondjon.

A lány nem értette, hogy mit akarok, nem is volt ideje gondolkodni, mert a bírónő megkérdezte tőle:

— Maga a piactéren tartja a kerékpárját?

— Csak amikor a városba jövök. Ott hagyom a buszmegálló közelében, és amikor visszautazom a busszal, kerékpáron megyek haza. Mások is így csinálják.

Oldalba böktek Istenfélő Dánielt, majdnem büszke voltam magamra, én ezt már akkor megmondtam, amikor az a két falusi lány kerékpárra pattant, és ott hagyott bennünket a piactéren.

— November elsején a kerékpár éjjel is a piactéren állt — mondta a bírónő.

— Akkor késő estig dolgoztam, és a városban aludtam az egyik barátnőmnél.

— Hol dolgozik?

— Kormányos Ferenc ékszerésznél.

— Rendes munkaviszonyban van?

A lány egyszerre nagyon megijedt, láttam az arcán.

— Nem — hebegte. — Hetente háromszor járok be az üzletbe takarítani, és néha csiszolom az ékszereket.

— Be van jelentve?

— Nem. Nem vagyok bejelentve.

— Ez szabályellenes — mondta a jószágos bírónő, a lány pedig szenvedett.

— Dolgoznom kell valamit — mondta keservesen. — Remélem, nem lesz baja az ékszerésznek, mert akkor én...

— Mennyit ér az a kerékpár? — kérdezte a bírónő.

A lány rám nézett, és akkor kapcsolt.

— Huszonötezer dinárt — mondta.

— Megkezdhetjük a tárgyalást — mondta a bírónő, és mintha ránk mosolygott volna. A gépírónőhöz fordult: — Hívja be a közvádlót.

A kellemesen kövérkés gépírónő elment, és behívta a közvádlót, egy zaklatott külsejű férfit, aki egy halom papírral érkezett, és jóformán semmivel sem vádolt bennünket, a papírjait lajozgatta, a bírónő pedig megismételte a korábban feltett kérdéseket. Istenfőő Daniél és én azt mondtuk, hogy a kerékpárt csak kölcsönvettük, és hajkurásztuk ott, a falusi főutcán, hogy kicsit kimelegedjünk. Egy-egy hónap börtönbüntetést kaptunk, fél évre felfüggesztve.

Amikor kimentünk a bíróság épületéből, azt mondtam Istenfőő Daniélnek:

— Kovács Júlia megmentett bennünket. Meg kell hálálnunk valamivel.

— A bírónőnek is hálásak lehetünk — mondta Daniél.

— Kovács Júlia vallomásán múltott minden — mondtam. — Jóravaló, becsületes falusi lány. Ha kitavasodik, felkeresem, szerelmet vallok neki, és megajándékozom egy Simokovics-féle diófával.

— Szavalóestet is rendezhetnénk a tiszteletére -- mondta Daniél. — Egy este Kucsuk cukrászdájában. A Lírikusok csak Kovács Juliának szavalnának.

— Nem bánom — mondtam —, rendezünk szavalóestet is.

Akkor azonban elkezdett esni a hó sűrű pelyhekben, és úgy látszott, hogy még messze van a tavasz.

Késétt is eleget abban az évben. A tél, mintha csak arra várt volna, hogy mi túlessünk a bírósági tárgyaláson, akkor lendült neki teljes erővel, szórta a havat, hozta a hideg szeleket, a szelek meg hófúvásokat emeltek, a görög és egyéb teherautók megrekedtek valahol a hegyekben, nem érkeztek a titkos szállítmányok Kucsuk cukrászdája elé, a Lírikusok unatkoztak, unalmukban több szavalóestet rendeztek a Kultúrkörben, szép sikerük volt, mert szépen szavaltak, de ennek sem tudtak igazán örülni, a teherautókat várták, azt hiszem, kifogyott már az ital- és cigarettakészletük, így hát elfogyott a pénzük is, és ezt csak részben pótolta a költészet szépsé-

ge. Én viszont elégedetten üldögéltem éjjelenként a portásfülkében, a nagy fehérségben jóformán semmi sem mozdult körülöttem, olvastam Thomas Mann műveit, nem állítom, hogy kiválóan szórakoztam közben, de meg volt az elégtételelem, hogy jó könyveket olvasok, és nem keveredem bele semmiféle gyanús üzelmekbe, amelyek miatt esetleg a kerékpártolvajlásért kirótt egy hónapot le kellene ülnöm. Thomas Mann vaskos kötetei mellett még a fehér és a fekete kandúr foglalkoztatott éjszakánként, ők a havas, szeles időben is puha léptekkel surrantak át az úttesten minden éjjel, mentek a szemétrakások felé, bár nem tudom, mit találhattak ott ilyenkor, hiszen a szemétkupacokat is betemette a hó, a két kandúr azonban oda járt rendületlenül, és minden bizonnyal oda jártak a nőstény macskák is, mert amikor eljött a párzás ideje, hangos nyávogást hallottam, és a kandúrok is egyre borzalmasabbak lettek.

Körülbelül a kandúrokkal egyidőben szokott megjelenni Simokovics úr is, a szerelmes macskákkal együtt dacolt az ítéletidővel, végezte az éjjeli terepszemléit, amit nem egészen értettem, Simokovics úr sohasem festett téli tájakat, mindig tavaszi és nyári utcarészleteket festett dús lombú diófákkal, de télen sem tudott meglenni az éjjeli kódorgások nélkül, néha szinte kékre fagyva bicegett be hozzám a portásfülkébe, ilyenkor teát főztem neki, ő pedig, amikor felmelegedett, leginkább az üzébég kőfaragókról beszélt, akik kifaragták a Tadzs-Mahalt, és akiktől rendszeresen gyűjtötte információit Lukić-Leviathan Simontól, a Buharából elszármazott zsidó ékszerésztől. Feltételezem, hogy Lukić-Leviathan Simonhoz is kéken-zölden bukdácsolt be naponta Simokovics úr, és lehet, hogy az öreg ékszerész is forró teával kínálta meg.

Aztán megjött a tavasz első hírnöke, egy görög teherautó, megállt Kucsuk cukrászdája mellett, a Lírikusok vidáman rámolták ki belőle a csempészarut, én éberem figyeltem a környéket a portásfülkéből, és eszembe jutott, hogy kedveskednem kellene valamivel Kovács Juliának. De vártam még egy ideig. Újabb teherautók érkeztek, görög, török, német és holland rendszámúak, fellendült a Lírikusok üzlete, a Kultúrkörnek már a tájékára sem mentek, és a fák is kiszökdültek.

Akkor egy napon, egy szép, tavaszi délután elmentem Kormányos Ferenc üzlete elé a Posta utcába. Ténferegtem ott egy darabig, néztem a kirakatban sorakozó ékszereket, majd merészen benyitottam az ajtón, és szembe találtam magam egy rosszképű öregasszonnyal, akinek boszorkányorra volt.

— Kormányos Ferenc mestert keresem — mondtam zavartan.

— Nincs itt — mondta a nagy orrú asszony. — Én a felesége vagyok.

— Tulajdonképpen Kovács Júliát keresem.

Az asszony gyanakodva nézett rám, aztán valahová hátra kiáltott:

— Júlia!

Hátul a függöny mögül előbújt Kovács Júlia, megkerülte az ékszerespultot, és odajött hozzánk. Elég kicsi volt az ékszerüzlet, közel álltunk egymáshoz Júliával.

— Beszélni szeretnék magával — mondtam.

— Nem ismerem magát — mondta Kovács Júlia, és elpirult, akár ott, a bíróságon, és én láttam rajta, hogy igenis megismert.

— A faluból jövök — mondtam. — Üzenetet hoztam az édesanyjától. Menjünk talán ki az utcára.

Az ékszerészné továbbra is gyanakodva nézett rám, mi pedig kimentünk az utcára, és megálltunk a kirakat előtt.

— Miért jött ide? — kérdezte szomorúan Kovács Júlia. — Így is elég bajt csinált már nekem.

— De hát a bicikliügy lezárult — mondtam meglepődten.

— Nem zárult le — mondta egyre szomorúbban. — Kormányosék megtudták, hogy ők is szóba kerültek a bíróságon. Hogy törvénytellenesen dolgoztatnak. Felmondtak. A jövő hónapban már nincs munkám.

— Örüljön, hogy megszabadul ettől a vasorrú bábától — mutatam a kirakat mögé, és megpróbáltam jókedvű lenni.

— Mi szegények vagyunk — mondta Kovács Júlia. — Dolgoznom kell.

Gyorsan járt az agyam, eszembe jutott Simokovics úr diófás festménye és Istenfélő Dánielék szavalóestje, aztán eszembe jutott Lukács-Leviathan Simon is.

— Hallott már a Tadzs-Mahalról? — kérdeztem.

— Nem — rázta a fejét.

— Menjen be a könyvtárba, és nézzen utána egy lexikonban. Indiában van, és nagyon szép épület. Üzbég kőfaragók építették. Az üzbégeknek is nézzen utána a lexikonban.

Kinyílt az ékszerésüzlet ajtaja, az ékszerészné kidugta a fejét, végignézett az utcán, jobbra és balra, és minket is megnézett.

— Mindjárt megyek — mondta Kovács Júlia.

A boszorkányszerű vénasszony visszahúzódott, én pedig megkérdeztem Kovács Júliától:

— Mikor találkozhatunk?

— Holnapután dolgozom ismét. Este hat óráig.

— Hatkor várom az utcasarkon. Addig olvasson a Tadzs-Mahalról és az üzbégekről.

Kovács Júlia bement az üzletbe, én meg hazaballagtam. Este tíz óra előtt, amikor dolgozni indultam, betértem Kucsuk cukrászdájába, Istenfélé Dániel a Lírikusokkal ott üldögélt, közeledett a záróra, már csak ők tartózkodtak a cukrászdában, ők záróra után is ott maradtak, arra az éjszakára is vártak külföldi rendszámú teherautót. Megígértem nekik, hogy ezúttal is éberem fogok figyelni, és kértem tőlük egy üveg jófajta italt. Istenfélé Dániel egy üveg jamaicai rumot adott.

Azon az éjszakán nem teával, hanem jamaicai rummal vártam Simokovics urat. Szemmel láthatólag megörült neki, azt hiszem, unta már a teát, meg aztán felmelegedett az idő, már nem kékre fagyva jött be a portásfülkébe, nyilván nem is kívánta túlságosan a forró teát. Így hát rumozgattunk ott csendesen, Simokovics úr arról mesélt, hogy hamarosan kilombosodnak a diófák, és ő rengeteg képet fest majd, és ha sikerül eladnia a képeket, elutazik Buharába, hogy megnézze az üzbég kőfaragókat. Hagytam, hogy beszéljen, és amikor már megfogyatkozott a rum, azt mondtam:

— Lukić-Leviathan Simon bizonyára nagyon magányos öregember.

— Legalább százéves már! — mondta Simokovics úr elmélázva. — Gyermekei, unokái már régen szétrebbentek szerte a világban. Sőt még a dédunokái is. De azért jól tartja magát az öreg, és az üzlete is jól megy. Bár még így is néha visszavágyik Buharába.

— Szüksége lenne valakire, aki a gondját viseli.

— Buharára lenne szüksége — mondta Simokovics úr, és kortyolt a rumból. — Ott volt fiatal, a főtéren mindennap megnézte azt a magas oszlopot, amelynek a tetejéről a halálra ítélt bűnözőket dobálták le a kikövezett térre.

— Ismerek egy tisztességes, fiatal falusi lányt — mondtam. — Mos, főz, takarít és ékszereket csiszol, ha kell. Érdeklődik a Tadzs-Mahal és az üzbég kőfaragók iránt. Szívesen gondját viselné Lukić-Leviathan Simonnak.

— Nem hiszem, hogy tisztességes, fiatal falusi lányokat különösen érdekelnék az üzbég kőfaragók — mondta Simokovics úr, aki még nem volt annyira részeg, mint ahogyan én gondoltam.

— A börtöntől mentett meg engem és Istenfélé Dánielt.

Simokovics úr hosszasan elgondolkozott ezen. Töltöttem neki a rumból, ő pedig később megkérdezte.

— Istenfélé Dániel küldi ezt az italt?

— Igen.

Kucsuk cukrászdája elé megérkezett a Lírikusok által várt teherautó, megmozdult a szavalókórus, gyorsan pakolták ki a szajrét, én pedig most az utcára figyeltem; ahogyan megígértem, és kevésbé figyeltem Simokovics úrra.

— Holnap majd beszélek az öreg üzbéggel — mondta.

— Holnapután este elvezetem hozzá a lányt — mondtam.

— A Nagypiacon van az üzlete. A börtönnel szemben.

— Ott csupán ócska bodegák vannak — mondtam. — Szegény kézművesek tengődnek bennük.

— Ne tévesszen meg a látszat — mondta Simokovics úr. — Háromszáz méterrel odább szép nagy háza van az öreg Simonnak. És szép nagy műhelye.

— A lány mindent rendben tartana — mondtam. — Még az öreg Simont is.

Simokovics úr kiürítette poharát, és elindult, hogy folytassa a trepszemlét. Kereste az újabb diófákat a külvárosi utcában. Kissé imbolygott, és mintha jobban sántított volna, mint máskor, de én bíztam benne, hogy nem feledkezik meg ígéretéről. A Lírikusok közben kipakolták a nekik szánt árut, és a teherautó is elment.

Elmúlt két nap, és én a megbeszélt időben találkoztam Kovács Júliával. Azt mondta, hogy elolvasta, mit ír a lexikon a Tadz-Mahalról, de nem tudott meg túl sokat, az üzbégekről pedig még kevesebbet, ebből kifolyólag nem nagyon bízott látogatásunkban Lukić-Leviathan Simonnál. Én viszont bíztam Simokovics úrban, és vidáman vezettem Júliát a Nagypiac felé. A piactér üres volt, csak a kézművesek száználmas sufnijai világítottak a piactér mellett. Megtaláltuk az öreg Simon ékszerboltját, jóval szegényesebb volt, mint Kormányos Ferencé a Posta utcában. Bementünk, és udvariasan köszöntünk. Lukić-Leviathan Simon apró pult mögött üldögélt, ő maga is apró öregember volt, lehetett akár százéves is, a fején fekete, szögletes sapkát viselt, vízenyős szemekkel nézett ránk, de azért még így vízenyösen is jó szemei lehettek, mert nem hordott szemüveget.

— Simokovics úr küldött bennünket — mondtam, és Júliára mutattam. — Ő Kovács Júlia, az a lány, akit nagyon érdekelnek az üzbégek kőfaragók.

Lukić-Leviathan Simon bólintott, de nem szólt semmit.

— Az üzbégek sapka vagy zsidó sapka, ami a fején van? — kérdeztem.

— Üzbég sapka — mondta az öreg Simon. — Mostanában gyak-

ran visszavágyódom Buharába. De én csak a lányt vártam, magát nem.

— Majd várok a piactéren — mondtam, és elköszöntem, és kimentem az ékszerboltból. Nézelődtem a piacon, de nem sok látnivaló akadt, szemben, a piactér másik oldalán halványan világítottak a börtön ablakai, de azok mögött sem láttam semmit.

Kovács Júlia jó negyedóra múlva jött ki Lukic-Leviathan Simontól, és ragyogott az arca.

— Felvettek — mondta. — Felvett ez a jóságos öregember. Végre lesz állandó munkahelyem. Ezt magának köszönhetem.

— Semmiség az egész — mondtam, és átöleltem a vállát. Nem tiltakozott, ezért a kezemet a vállán hagytam.

Így mentünk végig a piactéren, és elindultunk az autóbusz-állomás felé, mert Júliának haza kellett utazni a falujába.

— Milyen az a kóser étel? — kérdezte izgatottan.

— Bizonyára disznósír nélküli — mondtam.

— Ilyen ételeket kell főznom az öregembernek. És segítek majd ékszereket csiszolni. Nagy háza van itt a közelben, azt is rendben kell tartanom.

— Mikor kezd dolgozni?

— Amikor akarok. Majd megbeszélem az anyámmal.

— A Tadzs-Mahalról nem beszélgettek?

— Azt mondta, hogy majd mesél nekem sokat a Tadzs-Mahalról és az üzbég kőfaragókról. Nagyon kedves öregember.

— Szereti a művészeket és a művészetet. Bizonyára a verseket is szereti.

— Nem tudom — mondta Júlia. Erről nem beszélgettünk.

— Maga szereti a verseket?

— Szeretem, de nincs időm olvasni.

— És szereti hallgatni, ha mások mondják a verseket?

— Ha szépen mondják.

— Szombaton rendezünk magának egy szavalóestet.

— Kicsoda? És hol?

— Majd megtud mindent. Istenfélő Dániel és én meg akarjuk hálálni, hogy olyan rendesen viselkedett a bíróságon.

— Meghálálta már — mondta Júlia. — Szerzett nekem munkát. És ez a legfontosabb.

— De azért jöjjön be szombaton este a városba. Majd megvárom az autóbusz-állomáson. Azon az éjszakán nem dolgozom, és pazar szavalóestet rendezünk. Csak magának.

Egy ideig még szabódott, szigorú édesanyjára hivatkozott, végül

mégis megígérte, hogy eljön szombaton. Lassan sétáltunk a sötét utcákon, időnként megsimogattam Júlia haját. Kellemes, langyos tavaszi est volt, akármilyen lassan mentünk, az volt az érzésem, hogy nagyon gyorsan odaértünk az autóbusszállomásra. Júlia felszállt az autóbusszra, integetett nekem, én visszaintegettem.

Ha már itt voltam, benéztem Alihoz és Hasszánhoz a cukrászdába. Ott álltak mind a ketten, és vigyorogva néztek rám, módfelett boldogok voltak valamiért.

— Felcsíptem egy szép, falusi lányt — hencgettem.

— Láttuk — mondták vigyorogva. — Mi pedig kaptunk Kucsuktól egy motoros triciklit.

— Hol van?

— Gyere a kiosk mögé — intettek.

Odamentünk, tényleg ott állt a motoros tricikli, nem sokban különbözött a régi járgányuktól: három keréken egy ormótlan láda és egy ülés, csakhogy erre egy kis motort is rászereletem.

— Nem kell többé pedáloznunk — mondta Hasszán. — Nagyon untuk már.

— Nagyon rendes ez az izé — mondtam. — Hazavihetnétek rajta. Sohasem ültem még triciklin, és ma már eleget sétáltam.

— Majd én hazaviszlek — ajánlkozott lelkesen Ali. — Legalább bejáratom egy kicsit. Ül be a ládába.

Beleültem a ládába, ettől aztán egészen kicsi lettem. Ali messze fölém magasodott, felpattant az ülésre, és begyújtotta a motort. A kis motor élesen berregett, kikanyarodtunk a kioszkok mögül, és hangosan végigberregettünk a csöndesedő városi utcákon. Kucsuk cukrászdája előtt megkértem Alit, hogy álljon meg, kikászálódtam az alacsony ládából, és bementem Kucsuk cukrászdájába.

Néhány vendég ült a négyzet alakú asztaloknál, a Lírikusok még nem voltak itt, ők majd később jönnek, de Istenfélő Dániel itt volt, Kucsukkal beszélgetett, talán az éjszakai szállítmányok sorsáról. Oda mentem hozzájuk, és azt mondtam halkán:

— Szombat éjjelre függesszék fel a csempészést és az egyéb sötét üzelmeket. Szavalóestet kell rendezni Kovács Júliának.

— Nem vagyunk csempészek, és sohasem foglalkoztunk sötét üzelmekkel — mondta sértődötten Dániel. — És szombaton egyébként sem várunk teherautót.

— Tehát rendben van?

— Rendben van — mondta Dániel. — Szép szerelmes verseket fogok összeválogatni.

— Én pedig megrendelem a képet Simokovics úrtól. Azt a képet amelyiken a legnagyobb diófa van.

— Mást is kell csinálnod — figyelmeztetett Dániel.

— Mit?

— Szerelmet kell vallanod Júliának.

— Meglesz — mondtam magabiztosan. — Viszlát.

— Viszlát, Rómeó! — röhögött utánam Kucsuk.

Azon az éjszakán a megszokottnál vidámabban olvastam Thomas Mannt, Simokovics urat is majdnem a keblemre öleltem, megköszöntem neki, hogy intézkedett Lukić-Leviathan Simonnál, megrendeltem tőle a diófás képet, és sokáig beszélgettünk. A két kandúr akkor éjjel sima szőrzettel és békésen kelt át az útesten, elmúlt a párázás ideje. Reggel vidáman mentem haza, ágyba dőltem, és nyugodtan elszenderedtem, de csakhamar rémülten felriadtam. Ismét börtönről álmodtam. Azt álmodtam, hogy este van, engem megbilincsel a kézzel vezetnek a börtön felé, a börtönablakok halványan világítanak, és a fények egyre halványodnak, ahogy közeledünk. Mire beléptünk a börtönbe, a fények teljesen kialudtak, engem pedig belöktek egy töksötét cellába, és még a bilincseket sem vették le a kezemről.

Izzadtam, és rossz érzéssel aludtam el ismét. És ettől kezdve szombatig, mindennap a börtönről álmodtam, és mindig ugyanazt. Nem szóltam senkinek erről, még Istenfélő Dánielnek sem, bár tudtam, hogy az bajt jelent, de éberem nem éreztem semmi bajnak az előjelét.

Megvártam Júliát az autóbusznál, ő nem vette észre rosszkedvemet, mert ő jókedvű volt. Meglepően sokat beszélt, szinte végigbeszélte az utat Kucsuk cukrászdájáig, elmondta, hogy nagyon izgul a szavalóest miatt, de azért örül neki, de annak még jobban örül, hogy hétfőtől már az öreg Simonnál dolgozik, és hogy a gyomorba-jos édesanyja sincs már olyan rossz véleménnyel rólam és Istenfélő Dánielről, mint régen.

Kucsuk cukrászdájában már vártak ránk a Lírikusok. Istenfélő Dániel kezetsókölt Júliának, a többiek csak meghajoltak, úgy üdvözölték. Júlia most is elpirult, talán még pirosabb lett az arca, mint ott, a bíróságon. Leültünk, és limonádét rendeltünk, azt iszogattuk, és vártuk, hogy elérkezzék a záróra. Záróra előtt megjelent Simokovics úr, egy bekeretezett és papírba csomagolt képet hozott, és baklavát rendelt, mert volt pénze, kifizettem neki a képet.

Tíz órakor Kucsuk bezárta az ajtót, Júlia akkor már majdnem elájult az izgalomtól. A Lírikusok felsorakoztak, nyolcan voltak, Istenfélő Dániel, a kilencedik, érces hangon bejelentette:

— Júliának, aki tiszteli a tisztességet!

És megkezdődött a szavalóest. Istenfélő Dániel vezényletével gyönyörűen szavaltak, csupa szerelmes verseket. Adyét, József Attiláét, Radnótiét. Júlia megfogta a kezemet az asztal alatt, idegesen szorongatta, azt hiszem, nem tudta, mit csinál, talán azt sem tudta pontosan, mi történik, mindenesetre nagyon élvezte az egészet, és én örültem neki, közben teljesen megfeledkeztem baljós álmaimról, tulajdonképpen én is élveztem a Lírikusok szavalását. Végezetül Istenfélő Dániel egyedül elszavalta egy ismeretlen költő szerelmes versét, a többiek meg zümmögtek hozzá. A versről sohasem hallottam azelőtt, négy sorát azonban megjegyeztem:

*„Diófalevelek sötét zöldje
Betakar, ha pihenni térsz,
A döglegyek messze elkerülnek,
Mert te újból fényében élsz.”*

Hát, nem bántam volna, ha Istenfélő Dániel nem kotorja elő az ismeretlen költő versét. De azért megtapsoltuk: Júlia, Simokovics úr, Kucsuk és én, sőt még Kucsuk néhány unokaöccse is bejött a konyhából, és ők is tapsoltak.

Akkor felállt Simokovics úr, kihámozta a képet a csomagolópapírból, és odahozta Júliának, a képen természetesen utcarészlet volt diófával, de az utcának igen kicsiny részlete látszott, mert nagy volt a diófa. Júliának tetszett a kép, letette maga elé az asztalra, és gyönyörködött benne, a Lírikusok meg lassan körülvettek bennünket, és kaján arccal engem figyeltek. Megértettem, hogy mire várnak.

Felálltam, és hangosan közöltem:

— Fontos dolgot akarok mondani Júliának. De a pincében szeretném elmondani neki.

Kucsuk erre szétlökődöste a Lírikusokat, engem karon fogott, és félrevonszolt.

— Ide figyelj, Rómeó! — sziszegte. — Ennyi hülyeség mára éppen elég volt. Nem mutathatjuk meg idegennek a rejtekhelyet.

— Ez a lány szívvél-lélekkel az enyém — mondtam. — Lehet, hogy egyszer majd elveszem feleségül.

— Ha bajt csinálsz, miszlikbe váglak — mondta Kucsuk.

— Júlia megmentette Dánielt és engem a börtöntől — mondtam. Jelenleg pedig azt sem tudja, hol van. Nem látja, hogy majd el ájul a gyönyörűségtől?

— Jól van, menjetek le — mondta rosszkedvűen Kucsuk.

A pult mögé ment, előretolta az édességekkel megrakott pultot, felnyitotta a csapóajtót, és felkattintotta a villanyt.

— Mi ez? — kérdeze riadtan Júlia.

— Jöjjön csak utánam — mondtam, és elindultam a pincenyílás felé. — Valami fontosat akarok mondani.

Lementünk a pincébe, Júlia borzongva nézte a felhalmozott italosládákat és cigarettásdobozokat. Most nem volt piros az arca, mintha félni kezdett volna.

— Mi ez? — kérdezte még egyszer.

— Ez itt a törökméz alapanyaga — mutattam körül a pincébe.

— Mit akart nekem mondani?

— Szeretem magát.

A Lírikusok odafönt a csapóajtó mellett vihogni kezdtek, Júlia pedig azt mondta:

— Ne gúnyolódjon velem. Menjünk fel innen.

— Tényleg szeretem magát.

— Nem is ismerjük egymást.

— A háború alatt itt egy férfi és egy nő rejtőzködött heteken át. Itt ismerkedtek meg, és aztán összeházasodtak.

— Nem szeretnék hetekig itt élni — mondta Júlia. — Máris fulladok.

— Klauszrofóbia — állapítottam meg. — A maga kedvéért azonban hajlandó vagyok falura költözni, vagy akár tanyára is. Tanyára eljönne velem?

— Lehet.

— Akkor menjünk fel — mondtam.

Odafönt a Lírikusok már nem limonádét ittak. Whisky, rum és konyak került az asztalokra. Megtapsoltak bennünket, amikor előmászunk a pincéből, Kucsuk pedig a helyére tolt a pultot. Görög konyakot töltöttem magamnak, bár úgy emlékeztem, hogy a múltkor kissé olajosnak és ragacsosnak éreztem a görög konyakot, de azért jócskán felhajtottam belőle most is. Kínáltam Júliának, de ő nem kért, Simokovics úr diófáját nézegette, és kissé ijedtnek látszott, mi viszont ittunk tovább.

— Haza kell mennem — mondta később Júlia. — Nincs már autóbuszom.

— Körülnéztem, láttam, hogy Ali és Hasszán bejöttek a cukrászdába. Odszóltam Kucsuknak.

— Kölcsönvenném a motoros triciklit. Haza kell vinnem Júliát. Szép, meleg tavaszi esténk van, kellemes utunk lesz.

— Viheted — mondta Kucsuk.

— Megtöltöm benzinnel a motort — mondta szolgálatkészen Ali, és kitolom a triciklit az útra. Öt perc múlva jöhettek.

Elbúcsúztunk a Lírikusoktól, Istenfélő Dániel ismét kezét csókolt Júliának, de Júlia akkor már nagyon félt, mint aki rosszat sejt, és nem pirult el. Öt perc múlva az út mellett voltunk, Ali és a tricikli várt bennünket. Júliát beültettem a ládába, kezébe nyomtam Simokovics úr festményét, én felültem az ülésre, Ali meg begyújtotta a kis motort. Elindultunk, és ekkor jöttem rá, hogy elég nehéz irányítani ezt az átkozott triciklit. Egy keresztbe erősített vasrúddal kellett kormányozni, de az első két kerék állandóan félrefordult, nyiklottnyaklott az egész járgány, kóvályogtam az úttesten, szerencsére vagy kétszáz méter után rájöttem, hogyan kell fognom a vasrudat, és ekkor már nyílegyenesen mentük ki a városból. Bátorítóan rámosolyogtam Júliára.

Kiértünk a városból a nyílt útra, és ekkor azt mondtam Júliának:

— Alapjában véve kellemes esténk volt, és most kellemes utunk lesz.

Júlia bólintott, most már mintha nem félt volna, bár a szoknyáját állandóan a térdére huzigálta, ezt még a sötétben is láttam, és arra gondoltam, hogy egyszer talán tényleg szerelmes leszek belé. De azért nem gondoltam ezt túl komolyan.

Ennek ellenére elkezdtem mesélni Júliának. Azt meséltem, hogy az egyetem befejezése után elveszem őt feleségül, elmegyünk valami tanyai iskolába, nagy tágasság lesz körülöttünk, kopasz fejű tanyasi gyerekeknek fogok beszélni az irodalomról, ő, Júlia pedig akkor már kitanulja az ékszerézmesterséget, gyönyörű arany- és ezüstholmikat készít, havonta egyszer majd behozza Lukić-Leviathan Simonnak, aki eladja a gyönyörű holmikat, és majd sok pénzt keresünk. A kis motor hangosan berregett, Júlia a felét sem értette annak, amit meséltem, de mégis mintha felderült volna az arca, és lelkesen bólogatott.

Rajtunk kívül senki sem járt az úton, abban az időben még kevés volt a kocsi mifelénk, egy rendőrautóval találkoztunk csupán, az út szélén vesztegelt, két rendőr állt mellette, megijedtem, hogy leállítanak, és majd mindenfelét kérdeznék, de nem állítottak le, csak gyanakodva néztek rám, ezt viszont már megszoktam, a rendőröknek az a dolguk, hogy gyanakodva nézzenek az emberekre, és akkor az jutott eszembe, hogy Kormányos Ferenc boszorkaorrú felesége teljesen indokolatlanul nézett rám gyanakodva. De most nem törődtem a csúnya ékszerésznel, továbbra is a tanyasi iskoláról beszéltem Júliának, megígértem, hogy szavalókórust alakítok a tanyasi gyerekekből, és gyönyörű verseket fogok szavaltatni velük.

Nem vettem észre, hogy előttünk egy pótkocsis traktor megy. Talán azért nem vettem észre, mert leszeggett fejjel meséltem a lábában kuporgó Júliának, és csak fél szemmel figyeltem az utat, közben már arról beszéltem, hogy lehet, hogy magam is verseket fogok írni, és azokat taníttatom be a tanyasi gyerekekkel. A traktor pótkocsija már előttem volt, amikor észrevettem. Meg akartam előzni, hiszen senki más nem járt az úton, de ahogy az lenni szokott, ezúttal szembe jött valami, láttam a fényeket, ekkor jobbra rántottam a vasrudat, és lebukfenceztünk az útszéli árokba.

Hallottam, hogy Júlia élesen felsikolt, aztán percekig nem hallottam semmit. Nem ájtultam el, de rettentően zúgott a fejem, és sötét volt körülöttem. Később felültem ott az árokban, és arra gondoltam, vajon mi lett Simokovics úr diófájával. Láttam, hogy az út szélén ott áll a pótkocsis traktor, mellettem pedig az égnek mered a tricikli három kereke. Aztán ott áll előttem az a becsületes képű parasztember, akiről Istenfélő Dániel beszélt a bíróság folyosóján. Fekete kalap volt a fején, és lekonyuló ősz bajuszát az arcomhoz nyomta.

— Kiss Lajos vagyok — mutatkoztam be kábultan.

Főlegyenesedett, és ő is bemutatkozott:

— Szabó Pál vagyok.

Azután adott egy hatalmas pofont.

Meginogtam, de azért igyekeztem egyenesen tartani magam.

— A lány meghalt — mondta a becsületes képű parasztember.

— Kitérte a nyakát. Térj magadhoz, fiam.

— Hogyhogy meghalt? — kérdeztem.

Erre kaptam még egy hatalmas pofont a másik oldalról.

— Bajban vagy, fiam — mondta a parasztember. — Érzik a leheleteden, hogy ittál. Hívunk kell a rendőrséget.

Kimászott az út menti árokból, a traktorhoz ment, és rátenyerelt a traktor dudájára. Éles, visító hang hallatszott a csendes, tavaszi éjszakában, talán száz kilométerre is elhallatszott. Hamarosan megérkeztek a rendőrök.